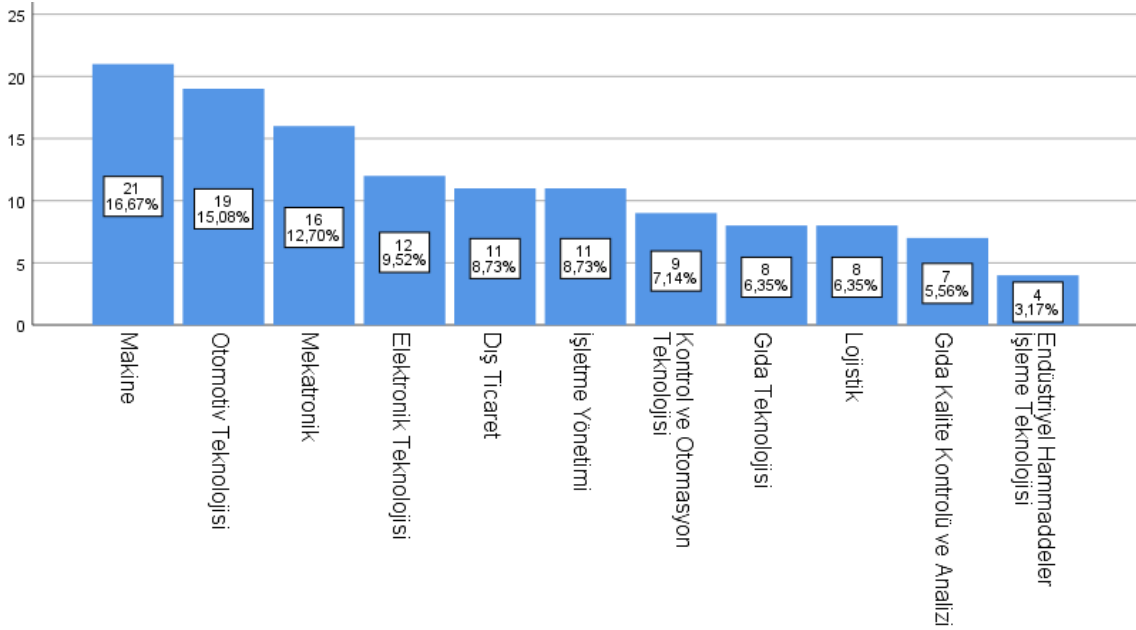

Başkent Üniversitesi
Kahramankazan Meslek Yüksekokulu
2022-2023 Akademik Yılı 3+1 İş Başında Eğitim Uygulaması Sonuç Raporu

2022-2023 Akademik Yılı Bahar döneminde gerçekleştirilen iş başında eğitim uygulamasına yönelik sonuçlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tablo ve grafiklerde sunulmuştur.

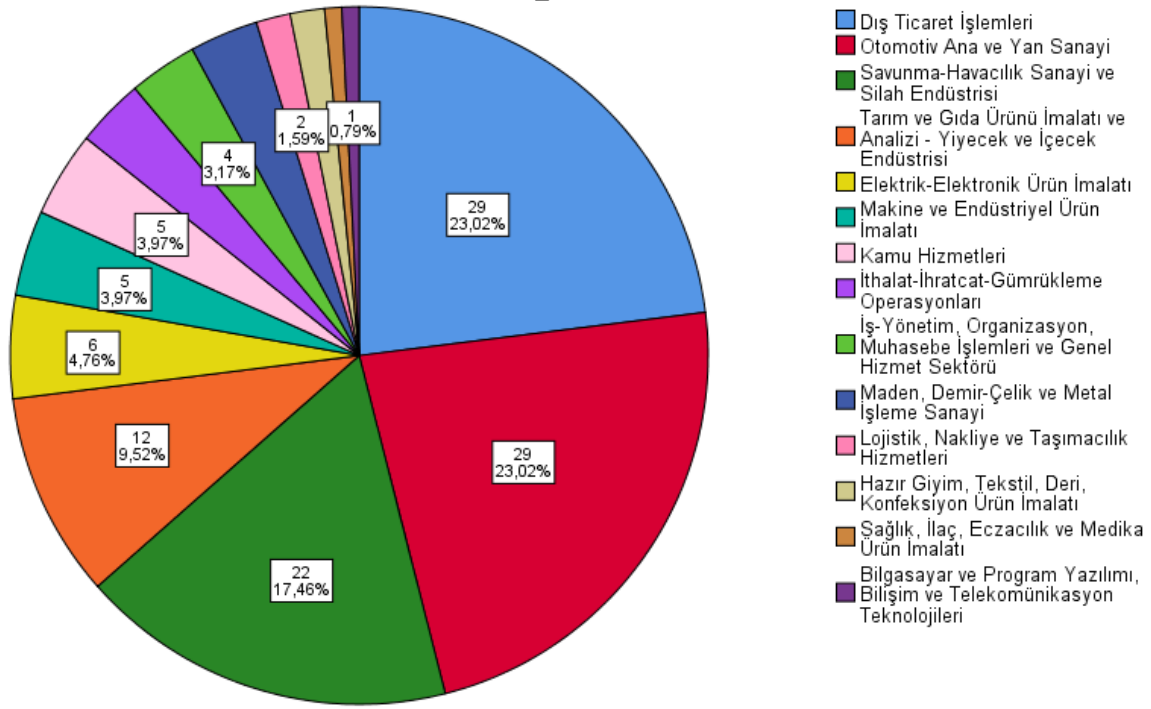
Uygulamaya katılan 142 öğrencinin 126'sından anket verileri elde edilmiştir. Bu nedenle öğrencilerle ilgili arz edilen bilgiler 126 öğrenci verilerine göre ifade edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin %21,4'ü kız (N=27), %78,6'sı erkek (N=99) öğrencidir. Uygulamaya katılan öğrencilerin programlara göre dağılımı Grafik 1'de gösterilmiştir.

Grafik 1 Program Bazlı Öğrenci Sayıları

Uygulama 65 farklı iş yerinde gerçekleştirilmiştir. Bu firmalar içerisinde TUSAŞ, Man Türkiye A.Ş., TSE, Türk Traktör ve Hidromek, gibi çok büyük miktarlarda eleman istihdam eden iş yerleri mevcuttur. Öğrencilerin %56,3'ü (N=71) uygulama yapmak istedikleri iş yerlerini kendileri önermiş, %43,7'sine (N=55) ise öğretim elemanları tarafından yer bulunmuştur.

Öğrencilerin uygulamalarını yaptıkları iş yerlerinin faaliyet alanları Grafik 2'de gösterilmiştir.

Grafik 2 Uygulama Yapılan İş Yerlerinin Faaliyet Alanları

Öğrencilere sunulan ücret bilgileri Tablo 1’de, istihdam bilgileri de Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 1 Ücret Bilgileri

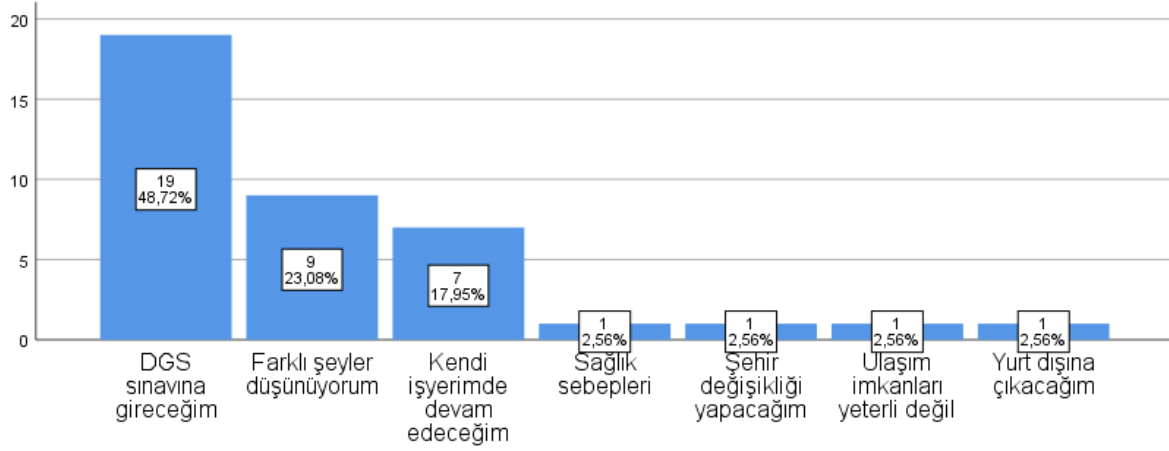
Ücret Alan Öğrenci Sayısı	Ücret Almayan Öğrenci Sayısı	Minimum Ödenen Ücret Miktarı	Maksimum Ödenen Ücret Miktarı	Ücret Ortalaması
96	30	2.500	8.506	3.248

Uygulamaya katılan öğrencilerin %76,2’sine (N=96) firmalar tarafından 2.500 TL ile 8.506 TL aralığında değişen miktarlarda ücret ödemesi yapılmıştır. Ortalama olarak alınan ücret miktarı ise 3.248 TL’dir. Öğrencilerin %23,8’ine (N=30) firmalar tarafından ödeme yapılmamıştır. Ücret dışında öğrencilerin %60,3’üne (N=76); nakit harçlık, yemek, yemek kartı, hediye, hediye çeki, alışveriş çeki ve ulaşım için katkı vb. yardımlar yapılmıştır.

Tablo 2 İstihdam Bilgileri

Uygulama Sonucu İş Teklifi Alan ve Teklifi Kabul Eden Öğrenci Sayısı	Uygulama Sonucu İş Teklifi Alan ve Teklifi Kabul Etmeyen Öğrenci Sayısı	İş Teklifi Almayan Öğrenci Sayısı
25	39	62

Uygulamaya katılan öğrencilerin %50,7'sine (N=64) firmalar tarafından iş teklifi yapılmıştır. Öğrencilerin %19,8'i (N=25) iş teklifini kabul ederken, %31'i (N=39) ise iş teklifini kabul etmemiştir. Öğrencilerin iş tekliflerini kabul etmeme nedenleri Grafik 3'te gösterilmiştir.

Grafik 3 Öğrencilerin İş Tekliflerini Kabul Etmeme Nedenleri

İş teklifini kabul etmemenin en büyük nedenleri; %48,72 ile DGS sınavı (N=19), %23,08 ile öğrencilerin başka iş fikirleri (N=9) ve %11,95 ile kendi/aile iş yerlerinde çalışmaya devam olarak gerçekleşmiştir.

Öğrencilerin %49,2'sine (N=62) ise iş teklifi yapılmamıştır. Firmaların iş teklifi yapmama nedenleri arasında en büyük neden personel ihtiyaçlarının olmaması olarak tespit edilmiştir.

3+1 uygulaması bahar yarıyılında 14 hafta süreyle uygulanmıştır. Uygulamaya katılan firmaların %90,3'ü (N=112) 14 haftalık sürenin öğrenciyi tanımak ve personel ihtiyacı olması durumunda iş teklifi yapabilmek için yeterli bir süre olarak değerlendirmiştir. 14 haftalık süreyi yeterli bulmayan firmalar, ortalama olarak 20 haftalık bir sürenin daha uygun olacağı yönünde görüş belirtmişlerdir.

3+1 uygulamasıyla ilgili öğrenci algılarını ölçebilmek için öğrencilere 18 adet soru yöneltilmiştir. Bu soruların 2 adedi uygulama öncesi faaliyetler, 1 adedi uygulama esnası öğretim elemanı desteği, 8 adedi uygulama esnası firma desteği ve 7 adedi de modele ilişkin öğrenci algılarını ölçmeye yöneliktir. Öğrencilerin yargılara 5'li Likert Ölçeği (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) kullanılarak cevap verilmesi istenmiştir.

Uygulama öncesi faaliyetlere yönelik algılara Tablo 3'te, uygulama esnası firma desteğine yönelik algılara Tablo 4'te ve modele ilişkin öğrenci algılarına da Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 3 Uygulama Öncesi Faaliyetlere Yönelik Sonuçlar

İfade	Ortalama
Üniversite tanıtım günlerinde 3+1 eğitim modeli hakkında bilgilendirildim	4,10
Üniversiteye kayıt sırasında 3+1 eğitim modeli hakkında bilgilendirildim	3,93
Uygulama Öncesi Faaliyetler	4,01

Uygulama öncesi faaliyetlere yönelik öğrenci algılarının ortalaması 4,01 olarak gerçekleşmiştir. En yüksek ortalama 4,10 ile “Üniversite tanıtım günlerinde 3+1 eğitim modeli hakkında bilgilendirildim” ifadesinde gözlemlenmiştir. Gerçekleşen ortalamalara dayanarak gerek kayıt öncesi dönemde gerekse kayıt ve sonrası dönemde öğretim elemanları tarafından öğrencilere aktarılan bilgilerle istenen düzeyde model hakkında farkındalık oluşturulduğu ifade edilebilir.

Uygulama esnası öğretim elemanlarının desteğiyle ilgili sorulan “İş yeri uygulaması süresince yaşadığım problemlere program koordinatörü olan ilgili öğretim elemanımız çözüm üretmiştir” sorunun ortalaması 4,54 olarak hesaplanmıştır. Bu bulguya dayanarak ilgili öğretim elemanlarının uygulama süresince gerekli desteği öğrencilerine sağladıkları söylenebilir.

Tablo 4 Uygulama Esnası Firma Desteği Sonuçları

İfade	Ortalama
İş yeri uygulaması süresince iş yerinden gerekli rehberliği, ilgiyi, desteği ve alakayı gördüm	4,52
İş yeri kendi personelinden beni ayırt etmemiştir	4,46
İş yeri kendi personeline sağlamış olduğu servis, yemek vb. imkanları bana da sağlamıştır	4,59
İş yeri ücret/maaş ödemelerini zamanında hesabıma yatırmıştır	4,56
İş yeri uygulaması dersi süresince iş yerinin sağlamış olduğu rehberlik, teknik yetkinlik ve uygulamalı eğitim hizmeti yeterlidir	4,29
İş yeri uygulaması süresince uygulama yaptığım işletmede birçok olumsuz durum içeren sosyal davranışa maruz kaldım (ters kodlanmıştır)	3,95
İş yeri uygulaması yapmış olduğum işletmede organize edilen sosyal aktivitelere ve faaliyetlere dahil edilmedim (ters kodlanmıştır)	3,92
İş yeri uygulaması yapmış olduğum işletmede diğer personeller, ortak kullanım alanlarında (yemekhane, ofis, mutfak, servis vb.) objektif olmuşlardır	4,35
Uygulama Esnası Firma Desteği	4,33

Uygulama esnası firma desteğine yönelik öğrenci algılarının ortalaması 4,33 olarak gerçekleşmiştir. En yüksek ortalama 4,59 ile “İş yeri kendi personeline sağlamış olduğu servis, yemek vb. imkanları bana da sağlamıştır” ifadesinde gözlemlenmiştir. Tespit edilen ortalamalar ışığında uygulama esnasında firmalarında öğrencilere gerekli desteği sağladıkları anlaşılmıştır. Uygulamanın 14 hafta süreli zaman kısıtı olmasına rağmen firmaların; öğrencilere sağladıkları destekler, ücretlerin zamanında ödenmesi ve en önemlisi kendi personelinden öğrencileri ayırt görmemelerinin örnek seviyede bir davranış olduğu değerlendirilmektedir.

Bu bulgulara dayanarak önümüzdeki dönemde, 3+1 modeli uygulamasıyla üniversite-sektör iş birliklerinin daha da anlam kazanacağı ve böylece nitelikli işgücünü hazırlamak ve istihdam etmenin daha bilimsel olarak teşekkül edeceği değerlendirilmektedir.

Tablo 5 Modele İlişkin Öğrenci Algı Sonuçları

İfade	Ortalama
İş yeri uygulaması dersi; okulda öğretilen teorik bilgilerin pratik uygulamalara aktarılabilmesi adına yararlı ve faydalı bir eğitim sistemidir	4,20
İş yeri uygulaması dersi vasıtası ile okulda öğrenilen teorik bilgileri iş hayatında uygulayabilme şansım olmuştur	4,05
İş yeri uygulaması dersini tamamlamış olduğum işyerinde mezuniyet sonrasında çalışmak istemekteyim	3,79
İş yeri uygulaması dersi yerine okulda teorik dersin devam etmesi görüşümdedir (ters kodlanmıştır)	3,12
İş yeri uygulaması dersini gereksiz bir faaliyet olarak görmekteyim (ters kodlanmıştır)	3,91
İş yeri uygulaması yaptığım işletmeyi iş yeri uygulaması yapacak olan arkadaşlarıma tavsiye etmeyi düşünürüm	4,10
İş yeri uygulaması planlı ve düzenli çalışma, ekip ve takım çalışmasına dahil olma gibi hususlarda etkin rol oynamıştır	4,39
Modele İlişkin Öğrenci Algıları	3,93

3+1 modeline yönelik öğrenci algılarının ortalaması 3,93 olarak gerçekleşmiştir. En yüksek ortalama 4,39 ile “İş yeri uygulaması planlı ve düzenli çalışma, ekip ve takım çalışmasına dahil olma gibi hususlarda etkin rol oynamıştır” ifadesinde gözlemlenmiştir. Modele ilişkin öğrenci algıları doğrultusunda model uygulamasının öğrenci beklentilerine cevap veren bir sistem olduğu ifade edilebilir. Özellikle öğrencilerin teorik bilgilerini iş hayatında uygulama şansı elde etmiş olmaları ve uygulama yaptığı firmalardan iş teklifi almaları üniversite eğitimi sonrasındaki belirsizliklere ışık tutabilecek derecede önemli bir bulgu olarak değerlendirilmektedir.

Uygulama yapılan iş yerinde iş yerinden kaynaklı sosyal problem yaşanma durumuna yönelik sorulan açık uçlu soruya öğrenciler herhangi bir problem yaşamadıklarını beyan etmişlerdir.

İş yeri uygulamasıyla ilgili ilave olarak ifade etmek istedikleri hususlara yönelik olarak sorulan açık soruya öğrenciler; tecrübe kazandıkları çok faydalı bir uygulama olduğu, okulda öğrendikleri teorik bilgileri uygulamada kullanabildiklerini, disiplinli ve programlı çalışma esaslarına alıştıkları, iş hayatına hazırlık açısından ciddi katkılar edindiklerini ifade etmişlerdir.

3+1 uygulamasıyla ilgili firma algılarını ölçebilmek için firmalara 10 adet soru yöneltilmiştir. Firmaların yargılara 5’li Likert Ölçeği (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) kullanılarak cevap verilmesi istenmiştir. Firma algılarına yönelik sonuçlara Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6 Firma Algı Sonuçları

İfade	Ortalama
İş yeri uygulaması süresince iş yerimize gelen öğrenciler işletmede verimli şekilde ve işletmeye katkı sağlayarak çalışmışlardır	4,59
İş yeri uygulaması dersi; okulda öğretilen teorik bilgilerin pratik uygulamalara aktarılabilmesi adına yararlı ve faydalı bir eğitim sistem modelidir	4,57
İş yeri uygulaması dersi vasıtası ile iş yerimize yönlendirilen öğrenciler okulda öğrendikleri teorik bilgileri iş hayatında uygulayabilme şansları olmuştur	4,51

İfade	Ortalama
İş yeri uygulaması dersi yerine okulda teorik derslerin devam etmesi görüşümdedir (ters kodlanmıştır)	3,26
İş yeri uygulaması dersini gereksiz ve verimsiz bir faaliyet olarak görmekteyim (ters kodlanmıştır)	4,28
İşyeri uygulaması dersi süresince iş yerimizin sağlamış olduğu rehberlik, teknik ve uygulamalı eğitim hizmetinin yeterli olduğunu düşünüyorum	4,60
İş yeri uygulaması dersi süresince üniversitedeki koordinatör öğretim elemanının sağlamış olduğu rehberlik ve iletişim hizmeti yeterlidir	4,46
İş yeri uygulaması süresince yaşadığımız problemlere üniversitenizin ilgili program koordinatörü olan öğretim elemanı çözüm üretmiştir	4,46
İş yeri uygulaması dersi Üniversite-Sanayi ve İş Dünyası ortaklığı adına güzel bir eğitim sistemidir	4,73
İş yeri uygulaması dersi kapsamında gelecek dönemlerde de üniversitenize destek ve katkı vermek isteriz	4,55
Firma Algıları	4,39

3+1 modeline yönelik firma algılarının ortalaması 4,39 olarak gerçekleşmiştir. En yüksek ortalama 4,73 ile “İş yeri uygulaması dersi Üniversite-Sanayi ve İş Dünyası ortaklığı adına güzel bir eğitim sistemidir” ifadesinde gözlemlenmiştir.

Bu sonuçlarla birlikte, 4,59 ortalama ile gerçekleşen “İş yeri uygulaması süresince iş yerimize gelen öğrenciler işletmede verimli şekilde ve işletmeye katkı sağlayarak çalışmışlardır”; 4,57 ortalama gerçekleşen “İş yeri uygulaması dersi; okulda öğretilen teorik bilgilerin pratik uygulamalara aktarılabilmesi adına yararlı ve faydalı bir eğitim sistem modelidir”; 4,51 ortalama ile gerçekleşen “İş yeri uygulaması dersi vasıtası ile iş yerimize yönlendirilen öğrenciler okulda öğrendikleri teorik bilgileri iş hayatında uygulayabilme şansları olmuştur” ve 4,28 ortalama ile gerçekleşen “İş yeri uygulaması dersini gereksiz ve verimsiz bir faaliyet olarak görmekteyim (ters kodlanmıştır)” yargılarının da çok önemli sonuçlar olduğu düşünülmektedir.

Firma algılarına yönelik ortalamaların oldukça yüksek olarak tespit edilmiş olması nedeniyle 3+1 model uygulamasının sektör tarafından da desteklenen bir uygulama olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla firmaların gelecek dönemde de uygulamaya destek verecekleri yönünde bir öngörüle bulunulabilir. Firmalara yöneltilen son sorunun gerçekleşen 4,55 ortalaması da öne sürülen öngörüye dayanak olarak belirtilebilir. Aynı zamanda, uygulama sırasında öğretim elemanları tarafından sağlanan desteklerin firma bakış açısıyla da yeterli seviyede olduğu teyit edilmiştir.

Firmalara uygulama için gelen öğrencilerden beklentilerinin sorulduğu açık uçlu soruya; ahlaklı, düzenli, disiplinli, çalışkan olmaları, öğrenmeye açık olmaları, sorumluluklarını kabul etmeleri ile işi zamanında istenildiği gibi yapmaları, saygılı olmaları ve kurallara uygun davranmaları olarak ifade edilmiştir. Bu yargılarla birlikte düşük oranlarda öğrencilerin; istekli, azimli, meraklı, sorgulayıcı, araştırmacı, kendine güvenen ve kendine geliştirmeye istekli olmalarına yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

İş yeri uygulaması için firmaya gelen öğrencilerden kaynaklı sosyal problemlerle (işe uzak durma, iş yerinin düzenini bozucu tavırlar sergileme, öğrenmekten kaçınma, uyumsuzluk, performans düşüklüğü vb.) ilgili sorulan açık uçlu soruya bütün firmalar sorun yaşanmadığını belirtmişlerdir.

İş yeri uygulaması dersi konusunda ilave olarak belirtilmek istenen olumlu/olumsuz düşüncelere yönelik açık uçlu soruya; uygulamanın hem firma hem de öğrenci için çok faydalı bir uygulama olduğu, teorik bilginin pratiğe aktarılması için mükemmel bir fırsat olduğu ile öğrencilerin iş hayatına daha iyi hazırlanabilecekleri, öğrenciyi yakından tanıma imkanlarının olmasının büyük bir avantaj olduğu, uygulamadan memnun olduklarını, uygulama süresinin arttırılabileceğini ifade etmişlerdir.

Doç. Dr. Erkan Yıldız